

PRAKTISCHE INFO

Reizen

De Noordkaap is een provincie van Zuid-Afrika die ontstond in 1994, toen de vroegere Kaapprovincie in drie provincies werd opgedeeld –

waaronder ook de Oostkaap en de Westkaap. De Noordkaap is de grootste provincie van Zuid-Afrika, maar heeft het laagste aantal inwoners. In deze grote leegte vind je een onwaarschijnlijk mooi landschap, variërend van de gortdroge Kalahari tot de wijngebieden van de Oranjerivier. Maar hier vind je ook de hoop op een nieuwe, gezamenlijke toekomst.

TEKST & FOTOGRAFIE JAAP VAN SPLUNTER

Onderweg van niets naar nergens

De grote leegte van de Noordkaap

De Kanaaleilanden door de eeuwen heen

Vanuit het grote niets doemt een verzameling gebouwen op. De hoofdstraat is slechts een doorgaande weg van niets naar nergens. Een verdwaalde winkel en benzinepomp maken Calvinia - gelegen langs de Oorlogskloofrivier in het zuiden van de Noordkaap – toch tot een belangrijke pleisterplaats voor de reiziger. Dat geldt ook voor mij. De benzinetank heeft dringend een bijvulling nodig en voor de nacht is Calvinia ook van groot belang, want veel andere overnachtingsmogelijkheden zijn er in de verre omtrek niet te vinden.

Terug in de tijd

Eigenaresse Alta Coetzee staat al in Die Hatam Huis te wachten. Alta bestiert met haar man Erwin een B&B-complex. “We zagen prachtige historische gebouwen die er verwaarloosd bij lagen. Omdat we gek zijn op historische gebouwen en verliefd zijn op deze streek, hebben we enkele jaren geleden besloten om de gebouwen aan te kopen, te renoveren en een B&B te starten”, verduidelijkt Alta. En zo kun je verspreid in Calvinia overnachten in prachtig gerenoveerde historische gebouwen als Die Tuishuis, Die Dorpshuis, Die Hatam Herberg en Die Lodge. Het voelt alsof je teruggaat in de tijd. En dat is het natuurlijk ook!

Calvinia werd in 1851 opgericht en vernoemd naar de hervormer Johannes Calvijn. Het stadje is de groeikern van deze regio, die bekend staat als een van de grootste wolproducerende gebieden van Zuid-Afrika. De historische gebouwen weerspiegelen de rijke culturele erfenis van de zogenaamde Trekboeren (van Duitse, Hollandse en Franse afkomst). Deze erfenis is verrijkt door de komst van de Joden en Engelsen. Het aandoenlijke Calvinia Museum schetst een fraai beeld van deze geschiedenis. Die Hatam Huis van de Coetzees is tegenwoordig een nationaal monument in de Kaaps-Hollandse stijl. En het blijft niet alleen een monument, want je kunt hier ook lekker eten, waarbij de maaltijden volgens oude recepten worden

klaargemaakt. Een betere manier om het Zuid-Afrika van de negentiende eeuw te leren kennen is nauwelijks denkbaar.

Uitgestrekt

De bekendste bezienswaardigheden van de Noordkaap zijn in het noorden van de provincie te vinden: Augrabies Falls National Park, Kgalagadi Transfrontier National Park en de wijngebieden langs de Oranjerivier. Vanuit Calvinia in het zuiden naar Augrabies Falls National Park in het noorden is het een 450 kilometer schoon aan de haak. Onderweg tref je maar twee pleisterplaatsjes – Brandvlei en Kernhardt zijn niet meer dan een benzinepomp en een verdwaald huis – en (droge) meren met de illustere namen als Verneuk Pan en Grootvloer. Verveling ligt op de loer, maar ook weer verwondering. Verveling omdat het landschap langs de recht-toe-recht-aanweg niet echt bijzonder is te noemen. Verwondering vanwege de uitgestrektheid van het land. Honderden kilometers door een woestijnachtig landschap en niets, maar dan ook niets onderweg. Soms moet je zulke afstanden rijden om een gevoel te krijgen voor het landschap en de uitgestrektheid daarvan.

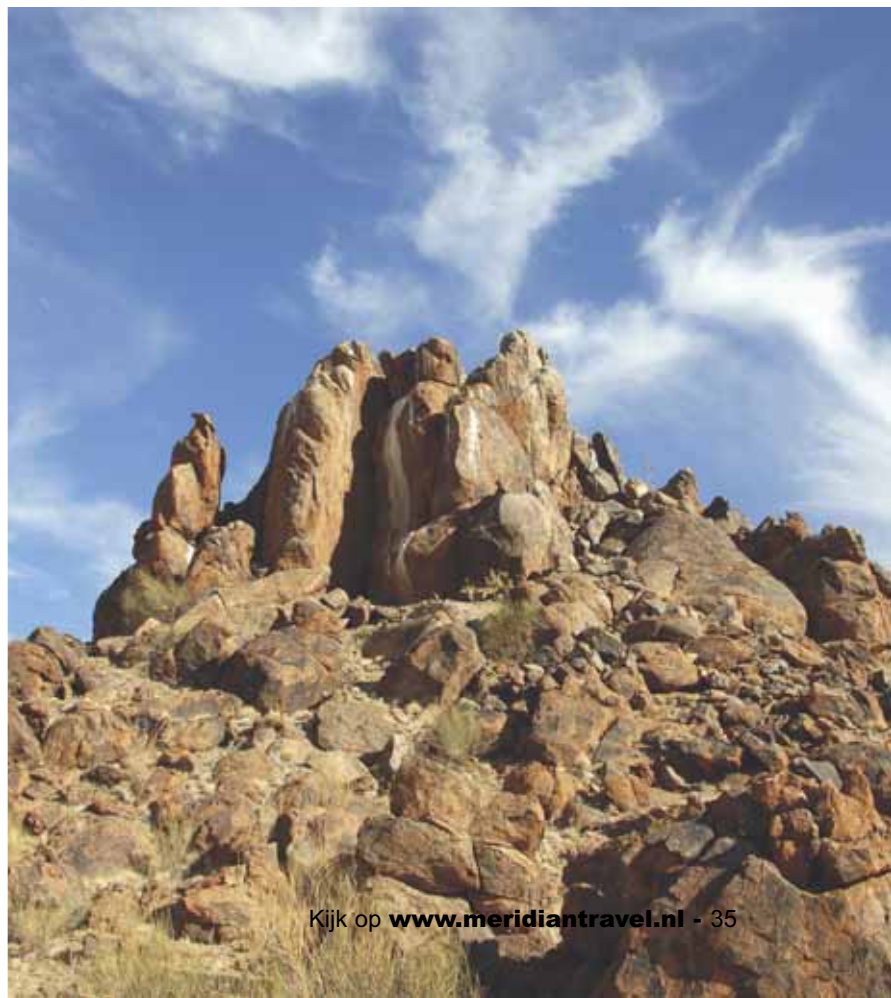
Overdonderd

Bij aankomst in Augrabies weet je direct waarom je de afstand hebt gereden. Op weinig plaatsen zul je zo overdonderd worden als in Augrabies Falls National Park. Hier valt de Oranjerivier als een spectaculaire waterval van zestig meter naar beneden. De naam van het park komt van de Khoi-stam: zij noemen het Aukoerebis, dat ‘plaats van het donderende lawaai’ betekent. De Augrabies Falls liggen in de grootste granietkloof van de wereld. Deze is maar liefst 130 meter diep en zo’n achttien kilometer lang. Bij de watervallen is het dan ook een drukte van belang. Regelmatig wordt een schoolbus uitgelaten, want dit is een must see voor de schoolkinderen.

Maar niet alleen de watervallen en de kloof van Augrabies Falls National Park zijn indrukwekkend, het 46.000 hectare grote

Boven De fraaie Hatam Range nabij Calvinia **Onder links** Bij eb kun je naar de vuurtoren van Corbière Point lopen
Onder links De overdonderende Augrabies Falls **Onder rechts** Fraaie rotspartijen in Augrabies Falls National Park

Reizen

‘Bij !Xaus wordt de cultuur van de Bosjesmannen weer alle ruimte gegeven’

Door de bosjesmannen worden souvenirs met de hand gemaakt die later bij de !Xaus Lodge verkocht worden

Vanaf linksboven met de klok mee Kgalagadi Transfrontier National Park: *Big Sky Country*; Het wild maakt gretig gebruik van de waterputten in de gortdroge Kalahari; Wijnmaker Jim de Kock; De Oranjerivier heeft ervoor gezorgd dat gortdroge gebieden zijn omgetoverd tot vruchtbare landbouwgebieden; Het museumpje van Calvinia

park zelf is misschien nog wel fascinerender. Zodra je bij het bezoekerscentrum het park ingaat, laat je de menigte meteen achter je. En al snel word je even overdonderd als bij het eerste aanzicht van de granietkloof en de waterval. Langs de Oranjerivier vind je een prachtig woestijnpark met een van de meest dramatische rotsvalleien in Zuid-Afrika. Omdat het park een extreem klimaat heeft met zeer hoge en lage temperaturen heeft zich hier een uniek ecosysteem ontwikkeld, waar zeer bijzondere planten en dieren (over)leven.

Grensoverschrijdend

De zonovergoten Kalahari is een vaak vergeten hoek van Zuid-Afrika. Maar de adembenemende zonsondergang, de eindeloze rode en witte duinenrijen en de bijzondere flora en fauna maken van de Kalahari een van de mooiste plekken van het land. Het kan er zinderen van de hitte en het lijkt soms alsof je de laatste persoon op aarde bent. Maar dit alles maakt het juist zo'n magische plek die je nooit zult vergeten. Kgalagadi Transfrontier Park is het kroonjuweel van de Kalahari. Dit eerste grensoverschrijdende park van Zuid-Afrika ligt in het verre noorden van de Noordkaap en het zuiden van de

Kalahariwoestijn. Kalahari Park werd in 1931 tot nationaal park uitgeroepen, hoofdzakelijk om de desastreuze gevolgen van stropen tegen te gaan. Na de samenvoeging met het aan het park grenzende Gemsbok National Park in Botswana in 1998, wordt het reservaat nu Kgalagadi Transfrontier Park genoemd. Het nu bijna veertigduizend vierkante kilometer grote park is een van grootste beschermde gebieden ter wereld. De landsgrenzen worden alleen aangegeven met witgeschilderde stenen, zodat de dieren zich vrij kunnen bewegen wanneer ze op zoek zijn naar water en voedsel. De twee hoofdroutes door het park volgen de rivierbeddingen van de Nossob- en Auobrivieren. Tussen de vijf en twintig kilometer vind je waterplaatsen waar het wild, vooral in de vroege morgen en late middag, naartoe komt. Zo kun je hier bijvoorbeeld de zwartmanige Kaliharileeuw, de cheeta, bruine hyena, wilde kat, giraffe, springbok, gnoe, het hartebeest en de honingdas aantreffen. Maar ook vele soorten roofvogels.

Overtreffende trap

Als je nog niet genoeg hebt van het rode landschap met z'n zandduinen en kameeldoorns, dan is een bezoek aan de !Xaus

Aan de braai bij de Xaus Lodge

Lodge een aanrader. De alleen met een terreinwagen bereikbare lodge ligt op zestig kilometer van de Auobrivier, op de grens van het nationale park. De !Xaus Loge biedt de mogelijkheid om volledig ongestoord te kunnen genieten van de wildernis van de Kalahari, maar dan wel in alle comfort. En misschien nog wel belangrijker, hier bevind je je op een kruispunt van de geschiedenis en cultuur van de Bosjesmannen.

Barry is een van de twee 'eigenaren' van de lodge en legt uit: "De lodge is gebouwd in opdracht van de Bosjesmannen en stond al geruime tijd te huur. Er werd gezocht naar een instantie die het management op zich wilde nemen. Samen met mijn partner zagen we de potentie voor het toerisme, maar misschien nog wel belangrijker, de mogelijkheid tot interactie met een unieke cultuur. We schreven in en verworven de lease voor de komende twee decennia."

!Xaus betekent 'hart' in de Namataal. De inspiratie voor de naam kwam van de grote zoutpan waaraan de lodge ligt en die duidelijk hartvormig is, maar symboliseert ook het kruispunt – het hart – van het land dat is teruggegeven aan zowel de Mier als de Bosjesmannengemeenschap, het herstel van het gevoel van eigenwaarde en de aspiraties van deze gemeenschappen die na jaren van armoede nu de eigenaren zijn van de lodge en het omringende land.

Afdronk

Wijde vlakten, stilte, droogte en hete zomers kenmerken de Noordkaap. Door dit gortdroge landschap vloeit de Oranjerivier die ervoor gezorgd heeft dat er een aantal welvarende steden en dorpen verrees en het eens kale land is getransformeerd in vruchtbare katoenvelden, dadel- en citrus-

plantages en luzerneteelt. Maar hier vind je ook een van de nieuwste en snelst groeiende wijngebieden van Zuid-Afrika.

Ik word bij de Grootdrink Wijnkelder ontvangen door wijnmaker Jim de Kock. De aantallen en cijfers zijn duizelingwekkend. Het is duidelijk dat hier in snel tempo een nieuw wijngebied uit de grond wordt gestampt. De Kock's wijnkelder maakt onderdeel uit van de Orange River Wine Cellars, Zuid-Afrika's grootste wijncoöperatie met meer dan zevenhonderd aangesloten boerderijen. De druiven die zij produceren, worden geleverd aan verschillende wijnhuizen die er vervolgens wijn van maken, variërend van droge witte wijn zoals Chardonnay en Chenin Blanc tot aan zoete witte wijn als Stein, verscheidene rosés en sprankelende wijnen. En niet te vergeten rode wijn, waaronder Pinotage en Shiraz. Vol trots laat De Kock zijn nieuwe wijn zien: Bafana Bafana. Er ligt een diepere betekenis achter deze naamgeving. Hij is vernoemd naar het nationale voetbalteam, maar bovenal staat de naam voor de verovering van de 'zwarte' markt. De Kock: "De zwarte meerderheid van Zuid-Afrika dronk nauwelijks wijn, dat was altijd een blanke aangelegenheid. We zien echter dat de laatste jaren met de opkomst van een zwarte middenklasse ook de wijnconsumptie bij de zwarten toeneemt. Daarop gaan we ons nu nadrukkelijker richten."

En zo zien we in de Noordkaap twee interessante ontwikkelingen plaatsvinden. Bij !Xaus wordt de cultuur van de Bosjesmannen weer alle ruimte gegeven en de Bafana Bafanawijn richt zich op een nieuwe, snel groeiende zwarte middenklasse. Misschien staat de grote leegte van Noordkaap daarom wel symbool voor nieuwe kansen in een ooit verdeeld Zuid-Afrika.

Bosjesman

Het symbool van de Noordkaap is de Bosjesman (San). Zij leven nog steeds in afgelegen delen van de Kalahariwoestijn. Duizenden jaren geleden waren zij de enige bewoners van Zuidelijk Afrika en een groot gedeelte van Oost-Afrika. De Bosjesmannen die nog over zijn, leven van wat het land opbrengt. Planten en de jacht leveren het voedsel, de natuur verschaft bouwmaterialen voor hutten, kralen, pijlen en bogen. De San staan bekend om hun buitengewone handigheid in spoorzoeken, besluiten en strikken van het wild, dat zij nodig hebben om te overleven. Rotstekeningen van de Bosjesmannen zijn te vinden op diverse plaatsen van Zuid-Afrika tot Tanzania.

PRAKTISCHE INFO NOORDKAAP

Ligging en bereikbaarheid

De Noordkaap ligt in het noordwesten van Zuid-Afrika en grenst aan Namibië en Botswana. De internationale toegangshaven is Kaapstad in de Westkaap. De KLM vliegt rechtstreeks op Cape Town International Airport. Van Kaapstad is het mogelijk om binnenlands door te vliegen naar Upington, het dichtstbijzijnde vliegveld voor een bezoek aan Augrabies, Kgalagadi en de Oranjerivier.

Klimaat en beste reistijd

De Noordkaap kent een extreem klimaat. In de zomer kan het in de woestijnen overdag meer dan veertig graden Celsius worden en 's nachts licht vriezen. Het regent er nauwelijks, maar als er iets valt dan is dat voornamelijk in het westen. Deze regen zorgt voor een grote bloemenzee in Namaqualand. Het gehele jaar is geschikt om de Noordkaap te bezoeken, maar het Zuid-Afrikaanse voor- en najaar (tegengesteld aan onze jaargetijden op het Noordelijke Halfrond) zijn waarschijnlijk de beste reistijden.

Vervoer

Er zijn feitelijk twee opties: een auto huren of een tour boeken. Een fly-drive is een uitstekende manier om de Noordkaap te verkennen. Je reist individueel met eigen vervoer en de accommodaties zijn vooraf voor je geregeld. De wegen zijn over het algemeen uitstekend. Wel is het aan te raden om voor Augrabies Falls National Park en Kgalagadi

Transfrontier National Park een 4WD of all-wheel-drive auto te huren.

Reisdocumenten

Een paspoort dat nog tenminste zes maanden geldig is na vertrek uit Zuid-Afrika is voor Nederlanders en Belgen voldoende. Bij aankomst in Zuid-Afrika krijg je een (gratis) visum in je paspoort. Hou er rekening mee dat er tenminste twee blanco pagina's in je paspoort aanwezig moeten zijn.

Geld

De rand is de betaaleenheid. Een rand is ongeveer €0,10. Het is mogelijk om geld te pinnen met je bankpas (mits voorzien van Cirrus) of creditcard, bij de betere hotels en winkels te betalen met je creditcard of Traveller Cheques om te wisselen.

Gezondheid

De Noordkaap staat bekend als een malaria-vrij gebied. Er zijn geen vaccinaties verplicht. Voor de laatste informatie kun je je huisarts raadplegen of de GG&GD. Of kijk op: www.gezondopreis.nl, www.lcr.nl en www.malaria.nl. Vergeet ook niet een goede reisverzekering af te sluiten.

Tijdverschil

In de Nederlandse wintertijd is het in Zuid-Afrika een uur later. In onze zomerperiode is de tijd hetzelfde.

De !Xaus Lodge gaat vrijwel volledig op in het landschap

Accommodaties

In de Noordkaap zijn de overnachtingsmogelijkheden niet talrijk. Daarom is het te overwegen om vooraf je accommodaties vast te leggen. Als je een fly-drive boekt is dat al voor je geregeld. Meridian Travel! overnachtte bij Die Hatam Huis, Calvinia; Augrabies Falls National Park; Twee Rivieren Camp en Kalahari Tented Camp, Kgalagadi Transfrontier National Park; !Xaus Lodge, Kgalagadi Transfrontier National Park (als je boekt bij QAS holidays voor de periode van oktober 2010 tot 1 april 2011 krijg je dertig procent korting bij de !Xaus Lodge; zie www.qasholidays.nl); Uitspan Guest Farm, nabij Upington; en De Herberg Lodge, De Aar.

Kalahari Tented Camp in Mata Mata, Kgalagadi National Park

Informatie

www.southafrica.net

(Zuid-Afrikaans Verkeersbureau)

www.northerncape.org.za

(Verkeersbureau Noordkaap)

www.sanparks.org

(Nationale Parken Zuid-Afrika)

Voor reizen naar de Noordkaap en andere bestemmingen in Afrika kun je in Nederland terecht bij QAS holidays, Vijzelgracht 13, Amsterdam, tel.: (020) 683 80 81, fax: (020) 683 70 70, www.qasholidays.nl